

Fransız dili fənnindən imtahan suallarının cavabları

1. Fransız dilinin sait və samit sistemi

Müasir fransız dilində 35 səs vardır. Bu səslər ana dilimizdə olduğu kimi sait və samit səslərə bölünür. Fransız dilində 35 fonem vardır. Onlardan 15 sait və 20 samitdir. Fransız saitlərinin əsas xarakterik cəhətləri bu səslərin istənilən vəziyyətdə aydın və gərgin tələffüz edilməsidir. Hətta fransız dilinin saiti ana dilimizdə vurğu altında olan saitdən daha aydın və gərgin tələffüz edilir. Bundan başqa fransız dilində dilimizə xas olmayan dörd burun saiti vardır. Fransız samitləri hətta sözün sonunda belə karlaşmır. Onlar da sait səslər kimi aydın və gərgin tələffüz edilir. Fransız dilindəki “le village” sözündəki son samit “g” karlaşmadığı halda, azərbaycan dilindəki “kənd” sözündəki “d” karlaşır və zəif tələffüz edilir.

2. Fransız dili səslərinin qısa xarakterik xüsusiyyətləri

Fransız və azərbaycan dilləri qohum olmayan dillərdir. Bu dillərin fonetik sistemi bir-birindən tamamilə fərqlənir. Fransız dili səslərinin əsas xarakterik xüsusiyyətlərindən biri onların gərgin və aydın tələffüz edilməsidir. Fransız dilində saitlər ön sıra və arxa sıra saitlərinə, azərbaycan dilində isə qalın və incə saitlərə bölünür. Bundan başqa azərbaycan dilindən fərqli olaraq fransız dilində dörd burun saiti mövcuddur. Bu saitlər dildə istənilən vəziyyətdə işləyə bilər. Bundan başqa fransız və azərbaycan dilinin samit sistemləri arasında bir sıra oxşar cəhətlər də mövcuddur. Belə ki, hər iki dilin samitləri arasında kar və cingilti, eyni zamanda sonant səslər mövcuddur. Lakin fransız dilində yarım samitlər olduğu halda, bu hal azərbaycan dilində müşahidə edilmir.

3. Fransız dilində “Liaison” fonetik hadisəsi

Azərbaycan dilindən fərqli olaraq, fransız dilində sözlər arasında sərhad demək olar ki, yoxdur. Belə ki, fransız dilində müəyyən fonetik hadisələr nəticəsində nitq prosesində sözlər demək olar ki, bir-birilə birləşir. Belə fonetik hadisələrdən biri də “liaison” hadisəsidir. Liaison nədir? Əgər birinci söz tələffüz olunmayan samitlə qurtarır və növbəti söz saitlə və ya “h” ilə başlayırsa, onda birinci sözün tələffüz olunmayan sonuncu samiti növbəti sözün əvvəlində tələffüz edilir. Məsələn: les eleves, mes eleves, tes eleves, ses eleves. Bu zaman birinci sözün sonundakı “s və x” hərfli “z” kimi, “t və d” isə “t” kimi növbəti sözün başlanğıcında tələffüz edilir: deux eleves, mes amis, ils habitent, un grand ami və sair. Bəzən liaison sait səslə də baş verə bilər: Il va au bureau.

4. Fransız dilində “enchainement” hadisəsi

Əgər birinci söz tələffüz olunan samitlə və ya ayrılmaz samit qrupu ilə qurtarır və ikinci söz tələffüz olunan saitlə başlayırsa, onda birinci sözün son samiti sonrakı sözün saiti ilə eyni heca təşkil edərək tələffüz edilir: Elle est malade. Il aime. Il est étudiant. Bu hal həm ritmik qrup daxilində, həm də onun xaricində müşahidə olunur: Elle aime. Claire et Michel habitent Orleans. Beləliklə, ana dilimizdən fərqli olaraq qeyd olunan fonetik hadisə nəticəsində demək olar ki, sözlər arasında sərhad itir və nitq prosesi daha da axıcı olur. Məhz bu fonetik hadisələrin nəticəsidir ki, fransız dili dünyada ən sürətlə danışılan dillərdən biridir.

5. Fransız dilində vurğu. Söz vurğusu və ritmik qrup vurğusu

Ana dilimizdən fərqli olaraq fransız dilində vurğu sözün son hecasına, ritmik qrupda isə ritmik qrupun son hecasına düşür. Dilimizdə ritmik qrup daxilində sözlər öz vurğusunu saxladığı halda, fransız dilində ritmik qrup daxilində sözlər öz vurğusunu itirir və vurğu ancaq sonuncu sözün son hecasına düşür. Beləliklə, ritmik qrup daxilində vurğunun sayı fransız dilində sözlərin sayı ilə ölçülür. Hər bir ritmik qrupda cəmi bir vurğu olur. Məsələn: Il va a la gare cümləsində iki ritmik qrup olduğu üçün cəmi iki vurğu vardır. Azərbaycan dilində isə cümlədə nə qədər söz

varsa, o qədər də ritmik qrup var. “Samir kitab oxuyur “ cümləsində üç söz olduğu üçün üç vurğu vardır.

6. Fransız dilində söz sırası haqqında

Azərbaycan və rus dillərində söz sırası sərbəst olduğu halda, fransız dilində söz sırası müəyyən mənada sabitdir. Fransız dilində təsdiq cümlələrində birinci yerdə mübtəda, ikinci xəbər, sonra isə ikinci dərəcəli üzvlər işlənir. Məsələn: Samir va a la gare. Il lit le livre. Əgər cümlədə yer zərfi və ya zaman zərfi işlənirsə, onda cümlənin əvvəlində və ya sonunda bu zərflər işləmə bilir. Bu halda söz sırası müəyyən mənada sərbəstləşir: A huit heures il va ala gare. A Bakou il travaille a la fabrique.

7. Fransız dilində hərf birləşmələri haqqında.

Azərbaycan dilindən fərqli olaraq fransız dilində bir sıra hərf birləşmələri mövcuddur. Bu o deməkdir ki, fransız dilində iki və daha çox hərfin birləşməsi nəticəsində bir səs əmələ gəlir. Fransız dilində “ai” hərf birləşməsi “e” səsini verir. Samir aime sa mere. “Ch” hərfbirləşməsi “ş” səsini verir: Je cherche mon ami. “Qu” hərf birləşməsi “k” səsini verir: Qui va a la gare? “Ph” hərfbirləşməsi “f” səsini verir: Il regarde la photo.

8. “ch”, “ai”, “ph”, “qu” hərf birləşmələrinin oxunuşu haqqında

Fransız dilində səslərin yaranmasında təkcə hərlər yox, həm də hərfbirləşmələri mühüm rol oynayır. Fransız dilində elə hallar vardır ki, iki hərfbirləşməsi birləşərək yeni bir səs əmələ gətirir. Məsələn “ph” hərfbirləşməsi “f” kimi tələffüz edilir. Ilgar regarde la photo. “Ch” hərfbirləşməsi “ş”səsini verir. Məsələn: Samir cherche son livre. Ai hərfbirləşməsi isə e səsini verir: Samir aime sa mere. “Qu” hərfbirləşməsi “k”səsini verir: Que cherchez-vous?

9. E, r, s, t, d, g və c hərflərinin oxunuşunun xarakterik xüsusiyyətləri

Fransız dilində “e, r, s, t, d” hərfləri sözlərin sonunda əksər hallarda oxunmur. Məsələn: Michel parle. marcher, traverser, tu parles, il met, tard. Lakin bəzi təkhecəli sözlərdə “r və s” oxunur: “noir, voir, mars” və sair. “G” hərfinin oxunuşu ingilis dilində olduğu kimidir. Belə ki, bu hərf “e, i, y” qarşısında “j” qalan hallarda “q” səsini verir: la gare, la garage, la page və sair. “C” hərfinin oxunuşu da ingilis dilində olduğu kimidir. Belə ki, bu samit də “e, i, y” qarşısında “s” qalan hallarda “k” səsini verir: la carte, la classe, ce, cette və sair.

10. Fransız dilində artikkelər

Fransız dilində ingilis dilində olduğu kimi isimlərin qarşısında artıkl işlənir. Fransız dilində artikkelər iki cür olur: müəyyən artikkelər, qeyri-müəyyən artikkelər. Əgər isim birinci dəfə nitqdə işlənirsə, onda onun qarşısında qeyri-müəyyən artıkl işlənir: un livre, une classe. Qeyri-müəyyən artikkelər kişi cinsində “un”, qadın cinsində “une” və hər iki cinsin cəmində “des” –dir: un cahier, une tasse, des livres və sair. Əgər isim artıq danışana məlumdursa, onda onun qarşısında müəyyən artıkl işlənir. Qadın cinsində “la”, kişi cinsində “le”, cəmdə isə “les” işlənir: le livre, la tasse, les cahiers.

11. Artikkelərin işlənməsi haqqında

Fransız dilində isimlərin qarşısında həmişə artikkelər işlənir. Artikkelər köməkçi söz olub ana dilimizə tərcümə olunmur. İsimlərin qarşısında iki cür artıkl işlənir: qeyri-müəyyən artıkl və müəyyən artıkl. Əşya danışana məlum olmadıqda qeyrimüəyyən, məlum olduqda isə isimlər qarşısında müəyyən artıkl işlənir. Məsələn: C’est une table. La table est dans la salle. C’est un livre. Le livre est sur la table. Ce sont des cahiers. Les cahiers sont dans la serviette. Fransız dilində artikkelər cinsə görə dəyişir: qadın və kişi cinsi.

12. Qadın, kişi cinsində və cəmdə artikkelərin işlənməsi

Fransız dilində isimlər daim artikkelə işlənir. Artikkelər cinsə görə iki qrupa ayrılır: kişi cinsli və qadın cinsli artikkelər. Kişi cinsli artikkelər: “un və le”, qadın cinsli artikkelər isə “une və la”-dır. Bu

artikllər cəm halda müvafiq olaraq “des və les” formasında işlənir. Misallara müraciət edək: C’est un livre. Ce sont des livres. C’est une table. La table est dans la salle. Le livre est sur la table – Les livres sont sur la table. Artikllər ismin cinsini, təkdə və ya cəmdə olduğunu göstərən köməkçi sözlərdir.

13. Fransız dilində söz sırası

Azərbaycan və rus dillərində söz sırası sərbəst olduğu halda, fransız dilində söz sırası müəyyən mənada sabitdir. Fransız dilində təsdiq cümlələrində birinci yerdə mübtədə, ikinci xəbər, sonra isə ikinci dərəcəli üzvlər işlənir. Məsələn: Samir va a la gare. Il lit le livre. Əgər cümlədə yer zərfliyi və ya zaman zərfliyi işlənirsə, onda cümlənin əvvəlində və ya sonunda bu zərflilər işlənə bilər. Bu halda söz sırası müəyyən mənada sərbəstləşir: A huit heures il va a la gare. A Bakou il travaille a la fabrique.

14.Canlı isimlə ifadə olunmuş mübtədanın sualı

Bildiyimiz kimi mübtədə əsasən isimlə ifadə olunur. Canlı isimlə ifadə olunan mübtədəyə “qui” sualı verilir. Misallara müraciət edək: Ali va a la gare. Qui va a la gare? Les soldats marchent. Qui marche? “Qui” sual sözünün ancaq bir forması vardır. Cəmdə işlənən mübtədə olduqda onun xəbəri də təbii ki, cəmdə işlənir. Lakin “qui” sualı verildikdə misaldan görüldüyü kimi onun xəbəri də təkdə işlənir.

15.Yiyəlik əvəzlilikləri

Fransız dilində yiyəlik əvəzlilikləri əşyanın kimə məxsus olduğunu bildirir. Mənsubiyyət əvəzlilikləri cinsə görə iki qrupa bölünür: qadın cinsli və kişi cinsli əvəzliliklər. Ma, ta, sa qadın cinsli, mon, ton, son isə kişi cinsli isimlərin qarçısında işlənir: ma mere, ta mere, sa mere, mon pere, ton pere, son pere. Hər iki cinsin cəm forması bir-birindən fərqlənmir. Mes, tes, ses cəm hal formasıdır. Ce sont mes amis. – Bunlar mənim dostlarımdır.

16.Qadın və kişi cinsində yiyəlik əvəzliliklərin işlənməsi

Yiyəlik əvəzlilikləri əşyanın kimə məxsus olduğunu bildirir. Cinsə görə yiyəlik əvəzlilikləri iki qrupa bölünür. qadın cinsli və kişi cinsli əvəzliliklər. Ma, ta, sa qadın cinsli, mon, ton, son isə kişi cinsli isimlərin qarçısında işlənir: ma place, ta place, sa place, mon pere, ton pere, son pere. Hər iki cinsin cəm forması bir-birindən fərqlənmir. Mes, tes, ses cəm hal formasıdır. Ce sont mes livres. – Bunlar mənim dostlarımdır.

17.Birinci qrup felləri

Fransız dilində fellər üç qrupa bölünür. Birinci qrup fellərin məsdər forması “er”-lə bitir. Məsələn: habiter, parler, aimer və sair. İkinci qrup felləri isə “ir”-lə qurtarır. Üçüncü qrup felləri məsdərdə müxtəlif hərflərlə bitir və şəxslərə görə dəyişərkən müxtəlif şəkildə qəbul edir. Birinci qrup fellərinin hamısı indiki zamanda eyni cür təsərif edilir. Məsələn, “parler” felini indiki zamanda şəxslərə görə dəyişdirək.

Je parle Nous parlons

Tu parles Vous parlez

Il (elle) parle Ils (elles) parlent

18.Fransız dilində birinci qrup fellərinin şəxslərə görə dəyişməsi

Müasir fransız dilində birinci qrup felləri məsdər formasında “er”-lə bitir. Lakin “aller” və “envoyer” felləri “er”-lə bitməsinə baxmayaraq müstəsna olaraq təşkil edir və bu fellər üçüncü qrupa aiddir. Birinci qrupa aid olan bütün fellər indiki zamanda eyni cür təsərif olunur:

Rester – qalmaq

Je reste Nous restons

Tu restes Vous restez

Il (elle) reste Ils (elles) restent

19. “Parler, traverser, aimer” fellərini indiki zamanda şəxslərə görə dəyişdirin.

Birinci qrup felləri məsdər formasında “er”-lə bitir. İndiki zamanda bu qrupa aid olan fellərin hamısı eyni cür şəxslənir. Misallara müraciət edək:

Parler- danışmaq

Je parle Nous parlons

Tu parles Vous parlez

Il (elle) parle Ils (elles) parlent

Traverser – keçmək

Je traverse Nous traversons

Tu traverses Vous traversez

Il (elle) traverse Ils (elles) traversent

Aimer – sevmək

J’aime Nous aimons Tu aimes Vous aimez

I (elle) aime Ils (elles) aiment

20. “Etre, traverser, rester” fellərinin indiki zamanda təsrifi

“Traverser və rester” felləri məsdər formasında “er”-lə bitdiyi üçün birinci qrup, “etre” feli isə üçüncü qrup felidir. Ona görə də “traverser və rester” felləri eyni cür şəxsləndiyi halda, “etre” feli indiki zamanda şəxslərə görə dəyişərkən kökünü tamamilə dəyişir.

Məsələn:

traverser – keçmək.

Je traverse	Nous traversons
Tu traverses	Vous traversez
Il (elle) traverse	Ils (elles) traversent

Rester – qalmaq.

Je reste	Nous restons
Tu restes	Vous restez
Il (elle) reste	Ils(elles) restent

Etre – olmaq

Je suis	Nous sommes
Tu es	Vous êtes
Il est	Ils (elles) sont

21. Cavablar:

- 1.veux
2. voulons
- 3.faites
- 4.font
- 5.veux

22. Cavablar:

- 1.sortons.
- 2.sors.
- 3.sortons.
- 4.sortent.

5.sort.

23.Cavablar:

- 1.un.
- 2.le.
- 3.des.des.
- 4.le.une.
- 5.l'.un.

24.Cavablar:

- 1.s'il vous plait –s'il te plait.
- 2.s'il te plait-s'il vous plait.
- 3.s'il vous plait.
- 4.s'il vous plait.
- 5.s'il te plait.

25.Cavablar:

- 1.votre-nos.
- 2.ma.
- 3.leurs.
- 4.votre.
- 5.mon.

26.Cavablar:

- 1.parait
- 2.parait.
- 3.paraissez.
- 4.parassent.
- 5.parait.

27.Cavablar:

- 1.dites.
- 2.dit.
- 3.disent.
- 4.disons.
- 5.dis.

28.Cavablar:

- 1.a.
- 2.de.
- 3.de.
- 4.a.
- 5.a.

29.Cavablar:

- 1.lisons.
- 2.lisez.
- 3.lis.
- 4.lisent.
- 5.lisez

30.Cavablar:

- 1.votre.
- 2.mon.
- 3.leurs.
- 4.ta.
- 5.ses.

31.Cavablar:

- 1.leurs.
- 2.votre.
- 3.vos.
- 4.ma.
- 5.mon.

32.Cavablar:

- 1.ecrit.
- 2.ecris.
- 3.ecrivons.
- 4.ecrivent
- 5.ecris.

33.Cavablar:

- 1.est.
- 2.sont.
- 3.est. 4.suis.
- 5.est.

34.Cavablar:

- 1.a.
- 2.as.
- 3.ont.
- 4.avez.
- 5.avons.

35.Cavablar:

- 1.leurs.
- 2.votre.
- 3.mon.
- 4.ta.
- 5.mon.

36.Cavablar:

- 1.savent
- 2.sais-tu
- 3.sauras-tu
- 4.avez-vous su
- 5.sais

37. Cavablar:

- 1.veux
- 2.verrez
3. a voulu
- 4.voulaient
- 5.veulent

38.Cavablar:

- 1.s'asseyait
- 2.t'assieras
- 3.ils se sont assis
- 4.nous asseyons
- 5.s'asseyent

39.Cavablar:

- 1.J'envoie
- 2.a envoye
- 3.envoyait
- 4.envoient
- 5.tu envoies

40.Cavablar:

- 1.couvrait
- 2.couvre
- 3.couvre
- 4.couvrait
- 5.couvre

41.Cavablar:

- 1.voyait
- 2.verras
- 3.il a vu
- 4.vois-tu
- 5.voyions

42.Cavablar:

- 1.paraissions
- 2.parait
- 3.a paru
- 4.ont paru
- 5.paraissait

43.Cavablar:

- 1.avons sorti
- 2.sommes sortis
- 3.je suis sorti
- 4.a sorti
- 5.sont sortis

44.Cavablar:

- 1.sont entres
- 2.avons fait
- 3.a fait
- 4.sont sortis
- 5.a achete

45.Cavablar:

- 1.avons lu
- 2.J'ai ecrit
- 3.ont fait
- 4.a mis –a ecoute
- 5.a fait

46.Cavablar:

1. a dure
- 2.J'ai rencontre
- 3.a leve –a rencontre
- 4.J'ai achete
- 5.avons accompagne

47.Cavablar:

- 1.Nous n'avons pas achete le nouveau manuel.
- 2.Mon ami n'a pas accepte votre invitation.
- 3.Nos camarades n'ont pas discute notre projet
- 4.Ma soeur n'a pas habite Londres.
- 5.Non,tu n'a pas parle trop vite.

48.Cavablar:

- 1.J'ai choisi
- 2.avons dit
- 3.n'a pas lu
- 4.J'ai ecrit
- 5.ont-ils erit

49.Cavablar:

- 1.ont appris
- 2.avons traduit
- 3.J'ai pris
- 4.je suis rentre
- 5.sont partis

50.Cavablar:

- 1.beaucoup
- 2.tres
- 3.tres
- 4.beaucoup
- 5.beaucoup